

10 ali 4. Take slike se pa seveda ne smejo gledati od blizu, nego normalno oko mora biti oddaljeno od slik najmanj 15 korakov. Tudi portret je dobro zastopan, in to ne samo slikani, nego tudi plastični portret. Žanrov v ožjem pomenu je malo. Več je aktov.

Kakor sem rekel, danes, tretji dan po otvoritvi, še razstava ni kompletna in zato se ne smemo prenačljati s sodbo. Kdor pa je že videl drugod umetniške razstave in se je navadil primerjati, poreče, da je na naši razstavi mnogo resnične umetnosti, mnogo genialnih stvari, mnogo pristne lepote, ki jo more ustvariti samo umetnik po božji volji . . .

Želimo, da bi se v bodoče umetniške razstave prirejale redovito vsako leto. In kadar napoči dan III. umetniške razstave, upamo, da najdemo na tej III. in na prihodnjih razstavah tudi nekoliko širjega umetniškega obzorja. Kaj hočemo reči? Vemo, da v umetnosti in tudi v upodablajoči umetnosti — ni glavna stvar kaj, nego tudi kako. To je stara pesem. Toda tudi »kaj« je važen, le priznajmo, da je važen! Oblika in vsebina sta enako važni!

Ali se ne zdi kakemu umetniku samemu, da so n. pr. pokrajinske slike s samim drevjem že nekoliko monotonske? Kdaj pojdejo naši umetniki k morju, k našemu morju, ki poljublja tudi slovenske obali? Kdaj bomo videli na naših razstavah pomorskih in obmorskih slik? Kdaj dobimo slovenskega Ajvazovskega? . . . Kdaj bomo videli na razstavi kako veliko platno iz naše slovenske zgodovine? Ali nikogar ne miče »Stara pravda« in slovenska reformacija? Da se dasta združiti zanimiva snov in umetniška koncepcija, to potrjujejo slavna imena slavnih slikarjev: Rjepina, Matejka, Siemiradzkega, Brožika in dr. Želimo narodnih snovi, želimo, da postane naša umetnost narodna v višjem pomenu besede. Prepričani smo, da imajo sedanji naši umetniki moči v sebi, da stopijo v širji svet, da nam podado večjih perspektiv.

*

II. slovenska umetniška razstava je najlepši plod letošnje jeseni in zato vredna, da si jo ogleda vsak Slovenec, komur Ljubljana ni preoddaljena, in kdor čuti sploh potrebo, uživati umetniško lepoto. Vsaka hrupna reklama bi omadeževala svetost umetniške Muze. Nihče se ne more priganjati k duševnim užitkom.

Umetniki in umetnice, ki so zastopani na letošnji razstavi, so sledeči: Berneker, Grohar, Gvaiz, Jakopič, Jama, Kastl, Klein, Klemenčič, Kobilca, Levičnik, Mirt, Mís, Raders, Rojc, Strnén, Vavpotič, Vesel, Zajc, Žabota in Žmitek. A. A.

Med revijami

Русскій Вѣстникъ (Russkij Vjestnik) prinaša v svoji avgustovi številki konec Haruzinovega članka: »Nacionalnaja evolucija Slovinccev«. G. Haruzin govori najprej o razvoju našega časopisja, in začenja z »Novicami«. Primerilo se mu je več pomot. »Dunajskega Zvona« ni izdajal Levstik, katerega je prekrstil v Levatika (!), nego Stritar. »Popotnik« pa ne pomenja »putevoditelja«, nego putešestvennika. Jako mu imponuje »Mohorska družba«. Da

je bil pa zopet enostransko informiran, priča to, da se ozira, ko govori o šolski izobrazbi, samo na Kranjsko, kjer prebiva vendar samo $\frac{1}{3}$ vseh Slovencev. — Govoreč o muzeju »Rudolfinu«, omenja samo Müllnerjev privatni nemški časopis »Argo«, ne ve pa, da izdaje Muzejsko društvo svoj organ: »Izvestja Muzejskega društva« ter »Mitteilungen«. Spet površna informacija! — Potem govori o zaslugah »Slovenske Matice« za izdajanje znanstvenih in beletrističnih knjig. Dalje omenja klerikalno-ultramontansko »Leonovo družbo«, potem prehaja na »Sokole«, »Glasbeno Matico«, katere delavnost ga veseli, ter našteva poglobitve zastopnike naše upodabljalne umetnosti. Jako mu ugaja zgradba »Narodnega doma«. Moti pa se g. Haruzin, če misli, da je v »Narodnem domu« kaka javna knjižnica. Morebiti je mislil na levovski »Nar. dom«. — Da se popolnoma zavedamo svoje slovanske krvi, priča tudi to, da se čimdalje več prevaja iz ruskega jezika in da se Slovenci marljivo učimo tega jezika. Haruzin našteva več starejših prevodov. Pri tem se mu je spet vtihotapilo več pomot. Pravi namreč, da je izdal Samec celo vrsto prevodov, in to: »Dim«, »Pomladne valove«, »Otce in sinove«, »Nov«, »Kneza Serebrjanega« i. t. d. Resnica je pa, da je prevedel Samec samo »Dim« in »Pomladne valove; drugih prevoditeljev ne bomo naštevali. Krivo je zopet, da bi bil preveden roman Tolstega »Vojna in mir«, pač pa je prevedeno »Vstajenje« (Voskresenje). Žalibog našteva g. Haruzin samo najstarejše prevode, najnovejše naše prevodne literature iz ruščine pa ne pozna kar nič! G. Haruzin ne vé, da je izdal Hostnik »rusko-slovenski« in »slovensko-ruski slovar« s slovnice — kar je jako važno in bi bilo vsekakor treba omeniti. Lani je izšla tudi »Ruska antologija«, a g. Haruzin ni nič slišal o tej knjigi. Jako važna je Gabrščekova »Slovanska knjižnica«, katera prinaša ponajveč prevode iz ruske literature, a g. Haruzin je ne omenja. G. Haruzin pohvalno omenja ljubljanski »ruski kružok« in druge take kružke po Slovenskem. Da bi se pa kdo g. drju. Jenku posmehoval zato, ker poučuje ruski jezik, ne verjamemo. Kdor bi se mu zaradi tega posmehoval, bi moral biti pravi bedak. G. Haruzin je bil v tem oziru čisto napačno informiran! Dobro pa slika gosp. Haruzin smešni strah nekaterih avstrijskih birokratov pred ruskim jezikom in literaturo rusko. Prav resnično dodaje pisatelj, da so Rusi s svojo fenomenalno nevednostjo v slovanskih zadevah tudi sami dosti krivi, če se celo sicer pravi rodoljubi slovanski nekako skeptično obnašajo napram Rusiji... Pisatelj prehaja nadalje k cerkveni zgodovini slovenski, govori o zaslugah nekaterih duhovnikov za narodno prosveto in omenja po pravici v prvi vrsti Trubarja. Simpatično mu je moderno gibanje za »unijo«... Jako obširno govori potem o strankarskem boju med liberalci in klerikalci. In moramo reči, da poroča o tem kočljivem predmetu popolnoma objektivno. Da ima pri tem prepiru svoje prste vmes tudi tisti, ki mu je maksima: »Divide et impera«, o tem je g. Haruzin prepričan. Kot naš odkritosrčen prijatelj, še več, kot naš pravi brat pa gleda g. Haruzin s strahom v našo bodočnost.

G. Haruzin je pisal svoj članek z najboljšim namenom, seznaniti ruske kroge z našim položajem. V celoti se mu je namen tudi posrečil. Če ni vselej prave zadel, krivi so deloma njegovi informatorji, deloma pa on sam. A v interesu resnice ter slovanske duševne vzajemnosti bi bilo želeti, da bi bila taka poročila vselej zanesljiva. Križ pa je to, da se našim bratom Rusom navadno sila muči izmed nas, in da nimajo nikoli dovolj časa, da bi se temeljiteje seznanili

z našim življenjem. Kadar pride g. Haruzin, kateremu smo hvaležni za njegove črtice o Slovencih, zopet med nas, ga prosimo, naj se potruzi tudi h kakemu literatu, ki na Ruskem nima osebnih ali rodbinskih interesov, da mu pove kaj o slov. razmerah in o najnovejših prevodih iz ruščine, in drugič naj prepotuje vse slovenske dežele, ne samo Gorenjsko ali blejsko okolico; potem šele spozna slovenski narod.

Aškerc.

Славянски Гласъ («Slavjanski Glas») se zove četrtletnik, ki ga je začelo letos izdajati v Sofiji bolgarsko »blagotvorniteljno društvo«. To društvo je samo ob sebi živa priča, da slovanska misel prodira tudi med Bolgari in se tudi ta slovanski narod čimdalje bolj zaveda svojega slovanstva. Saj se imajo ravno Bolgari zahvaliti za svojo rešitev izpod turškega jarma slovanski vzajemnosti, kajti brez bratovske pomoči iz Rusije bi še danes ne bili osvobojeni. Z ozirom na omenjeni zgodovinski dogodek se je osnovalo v Sofiji že pred par leti slovansko blagotvorniteljno društvo, ki ima med drugim namen, gojiti duševno vzajemnost z vsemi slovanskimi plemeni. Letos je to društvo tudi sklenilo izdajati svoj organ in sicer zato — kakor čitamo v uvodu »Slavjanskega Glasú« —: »da zapoznava Bolgarité s slavjanstvom i da propovjedva idejata za slavjanska vzaimnost«. Plemenit program! Prvi zvezek »Slavjanskega Glasú« ima zanimivo vsebino. Bobčev piše o slovanski ideji med slovanskimi narodi; omenja Čehe, Slovake, Poljake, Ruse, Srbe in Hrvate — samo o nas Slovencih, žal, ne ve povedati ničesar, dasi živi tudi med nami ta ideja že zdavnaj. Jako dober je članek: »Slavjanje poznavat li se pomeždu si?« Conev piše rusko-bolgarske paralele. Bobčev razpravlja o razširjanju ruskega jezika na Bolgarskem. Najaktualnejši pa je članek o 25letnici osvoboditve bolgarskega naroda; ta članek je spisal Naumov. Letos je namreč ravno 25 let, kar so Rusi premagali Turka na Balkanu in pridobili Bolgarom neodvisnost. Beletristične spise so objavili v tem zvezku: Vazov, Fodorov in Hristov, znani bolgarki pesniki.

A.

Splošni pregled

† Ivan Vrhovec, gimnazijski profesor na tukajšnji I. gimnaziji in slovenski zgodovinski pisatelj, je umrl dne 19. septembra v 50. letu svoje dobe. Vrhovec je bil porojen v Ljubljani ter je dovršil vseučiliške študije na Dunaju. Rano je bil začel priobčevati svoje spise. Njegova stroka je bila krajevna zgodovina, pred vsem zgodovina mesta ljubljanskega. Število njegovih zgodovinskih studij je jako veliko. Pisal je za »Ljubljanski Zvon«, »Slovensko Matico« in »Družbo sv. Mohorja«. Na svoje stroške je izdal l. 1886. v nemškem jeziku monografijo: »Die Hauptstadt Laibach. Culturhistorische Bilder aus Laibachs Vergangenheit«. L. 1891. je izdala Matica njegovo »Zgodovino Novega mesta«, leta 1886. pa knjigo: »Ljubljanski meščani v preteklih stoletjih« in leta 1879. »Germanstvo in njega vpliv na Slovanstvo«. Za »Družbo sv. Mohorja« je sestavil pred par leti opis »Avstralije«, Ivan Vrhovec je pisal takorekoč do zadnjega vzdih. Zadnje dve leti, ko je hodil že ob bergljah, in naposled, ko ga je moral njegov sinček že voziti po